

ENGELSE PARK, GRONINGEN

BOUWEN OP HISTORISCHE GROND

In Groningen rijst op historische grond een nieuwe woonwijk op uit het groen. Vlak naast het Sterrebos en het toekomstige Zuiderplantsoen wordt gebouwd aan het Engelse Park, een wijk die Groningen Zuid met de binnenstad gaat verbinden. In de eerste fase van deze ontwikkeling van VolkerWessels Vastgoed en Ballast Nedam gaat het om 95 woningen die in diverse types worden gebouwd. Rottinghuis' Aannemingsbedrijf bv neemt 63 woningen voor zijn rekening.

Bedaux de Brouwer Architecten uit het Brabantse Goirle werd door ontwikkelaars VolkerWessels Vastgoed en Ballast Nedam gevraagd een visie op de nieuwe woonwijk te geven. 'De gemeente Groningen had hoge ambities met dit gebied. De aandacht voor architectuur is heel zorgvuldig in Groningen, men hanteert er een goed beleid. Dat is te zien aan reeds gerealiseerde projecten', vindt Thomas Bedaux.

'Groningse held' als inspiratiebron

'Het was voor ons even een eindje rijden, maar eenmaal op de plek van bestemming hebben we goed naar de omgeving gekeken en op basis daarvan een schets gemaakt. Op twee A4'tjes. Dat was het begin en daar zijn we mee verder gegaan.' Thomas Bedaux en Thom Hoevenaar maakten een plan op landschapsniveau en op stedenbouwkundig niveau; overal werd door de Brabanders over nagedacht. 'Tot en met het huisnummer hebben we zelf ontworpen', aldus Hoevenaar. Bedaux en Hoevenaar werkten nauw samen met Paul Kersten en Tom Raats van het bureau wUrck uit Rotterdam. Hoevenaar: 'Zij hebben in samenwerking met Alexander Kars en Frank Huismans van de Gemeente Groningen en Bedaux de Brouwer Architecten het landschapontwerp gemaakt.' De inspiratie voor de nieuwbouw kwam met name uit de omgeving, de omliggende wijken en het groen. De architecten keken echter ook naar het werk van de "Groningse held", architect en stedenbouwkundige Siebe Jan Bouma (1899-1959), met zijn duidelijke voorkeur voor de Amsterdamse School en kubisme. 'Zijn werk is voor ons ook een inspiratiebron geweest. Het is rijk gedetailleerd en dat hebben we proberen door te voeren in onze ontwerpen. Zo hebben we bijvoorbeeld gekozen voor een gele baksteen, die ook in het werk van Bouma voorkomt.'

 'Het werk van Siebe Jan Bouma was een van onze inspiratiebronnen'

- Thom Hoevenaar

‘Goed naar de omgeving gekeken’

- Thomas Bedaux

Miljoen bakstenen

Over dat metselwerk kan Roderik Schuddebeurs van Rottinghuis wel meepraten. ‘Dit project omvat ontzettend veel metselwerk. We hebben bijna een miljoen bakstenen gebruikt. Er zijn woningen bij met wel 30.000 stenen. Dat is enorm.’ Om het metselwerk te beoordelen, werd eerst een proefmuur gemaakt. ‘We zagen direct dat de kleur voeg niet overeenkwam met de wens van de architect. De juiste kleur vinden bleek nog niet eenvoudig, maar na een aantal proeven hebben we toch een goed bij de baksteen passende voegmortel kunnen samenstellen.’

Achterstevoren

Wat opvalt aan het Engelse Park is dat de woningen als het ware “achterstevoren” gekeerd zijn. Hoevenaar: ‘Traditioneel is het vaak voortuin-huis-achtertuin. Bij dit plan is het eigenlijk

‘De invloed van installaties op een woning wordt steeds groter’

- Roderik Schuddebeurs

andersom. De achtertuin is veel belangrijker. Dat is de plek waar je je auto parkeert en waar vandaan je mensen uit je buurt ontmoet.’

Natuurinclusief

De architecten kregen te maken met een spanningsveld tussen torenhoge ambities. Enerzijds moest de hele wijk volledig gasloos worden en moest er natuurinclusief gebouwd worden, anderzijds ging het om de uitvoerbaarheid voor de aannemer. ‘We vonden echter die voor- en achterkant zó belangrijk, dat we gekozen hebben voor een heel heldere bouwstructuur, zodat er budget beschikbaar bleef voor het realiseren van de terrassen en veranda's’, aldus Hoevenaar. In het plan zijn componenten opgenomen die ervoor moeten zorgen dat niet alleen mensen, maar ook dieren zich thuis voelen in de wijk. Zo is er aandacht voor beplanting om insecten mee aan te trekken, zijn er insectenhôtels, een wadi en omgezaagde oude bomen. In de huizen zijn vlak onder de dakrand nestkasten meegemetseld.

Gasloos

De gasloze ambities van de gemeente Groningen leverde de aannemer nog wel de nodige uitdagingen op. Schuddebeurs: ‘Doordat er steeds meer energiezuinige installaties in een woning zitten, komt er ook meer leidingwerk in een woning. De invloed van installaties op een woning wordt daardoor steeds groter. Al dat leidingwerk moet wel in de woning passen; dat is nog wel eens passen en meten.’ De woningen zijn uitstekend geïsoleerd en uitgerust met PV-panelen, lucht-warmtepompen en gebalanceerde ventilatiesystemen (WTW). Daarnaast zijn enkele woningen voorzien van een douche-warmte-terugwin-systeem.

‘Getriggerd om buiten de standaarden te kijken’
- Thijs Bijen

Buiten de standaarden

Bouwkundig constructeur Thijs Bijen van ingenieursbedrijf Aveco de Bondt liep ertegenaan dat er verschillende afwijkende aspecten waren, waardoor er niet geheel conceptmatig gebouwd kon worden. ‘Door de omvang van het project waren er nogal wat variabelen, zoals bijvoorbeeld bestaande palen in de grond waar rekening mee gehouden moest worden. In beginsel is conceptwoningbouw een heel uitgedokterd systeem, maar door de afwijkingen in het systeem werden we getriggerd om buiten de standaarden te kijken. Dat leverde soms best wat breinbrekers op, maar uiteindelijk zijn deze goed opgelost.’ Een van de constructieve uitdagingen buiten het standaard concept is dat het woningontwerp vloerdragende wanden op onderliggende vloeren af laat dragen. Dit resulteerde in hoge belastingen op de vloeren waarbij creatief moest worden omgegaan met de capaciteit van de constructie.

Historische grond

De grond waarop het Engelse Park gebouwd wordt, krijgt na jaren van tekenen en plannen maken nu echt een nieuwe invulling. De naam “Engelse Park” is een hommage aan de geschiedenis van de grond. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden Engelse soldaten hier opgevangen en sinds die tijd werd het gebied het Engelse Kamp genoemd. Vanwege de parkomgeving is ervoor gekozen het woord Kamp te vervangen door Park. Rottinghuis verwacht alle woningen voor de bouwvak gefaseerd af te leveren.

ENGELSE PARK 1ste FASE, GRONINGEN

Opdrachtgever	: OCW Engelse Park
Ontwikkelaars	: VolkerWessels Vastgoed en Ballast Nedam

BOUWTEAMLEDEN

Architect	: Bedaux de Brouwer Architecten
Adviseur	: Aveco de Bondt
Aannemer	: Rottinghuis' Aannemingsbedrijf
Installateur	: Bowa Installaties Emmen

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Schilderwerk	: Schildersgilde Friesland
Dakwerk	: Verbidak
Uitbloeiingsarme doorstrijkmortel	: Remix